

Asia: VN/24182/2023

Eläinsuojelurikosten rangaistukset ja eläintenpitokielto - Arviomuistio

Näkemyksenne eläintenpitokiellon käytön lisäämisestä ja kiellon keston pidentämisestä?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Osuuskunta Maitomaa kiittää oikeusministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto Eläinsuojelurikosten rangaistukset ja eläintenpitokielto -arviomuistiosta. Lausunto keskittyy pääasiassa tuotantoeläimiä koskeviin näkökulmiin.

Maitomaa katsoo, että eläintenpitokiellon käytön tehostaminen ja kiellon keston pidentäminen ovat perusteltuja toimenpiteitä eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Erityisesti toistuvien eläinsuojelurikkomusten tai vakavaa kärsimystä aiheuttavien tekojen osalta tarvitaan nykyistä johdonmukaisempaa ja kattavampaa sääntelyä.

Nykyinen lainsäädäntö ei sisällä riittävän selkeitä ja yksiselitteisiä perusteita rangaistusten määräämiselle. Rangaistuskäytännön hajanaisuus vaikeuttaa merkittävästi tapausten käsittelyä ja oikeudenmukaisten tuomioiden langettamista. Yhtenäisten linjausten puute heikentää myös eläintenpitokiellon uskottavuutta ja vaikuttavuutta.

Lisäksi korostamme, että eläintenpitokiellon tulisi koskea koko yritystoimintaa, ei ainoastaan yksittäistä henkilöä. Nykykäytännön mukaisesti eläintenpito voi jatkua yrityksessä, vaikka yksittäinen toimija olisi määrätty eläintenpitokieltoon. Tämä heikentää kiellon käytännön toteutusta ja sen ennaltaehkäisevää vaikutusta.

Näkemyksenne eläintenpitokiellon rikkomisesta säädetyn rangaistusasteikon muuttamisesta?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Mikäli eläinsuojelurikkomukset ovat toistuvia tai eläintenpitokieltoa rikotaan räikeästi, tulee vankeusrangaistuksen käyttöä harkita oikeutettuna seuraamuksena. Vankeusrangaistus lisäisi viranomaisten mahdollisuuksia puuttua vakaviin rikkomuksiin tehokkaammin ja toimisi ennaltaehkäisevänä keinona eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Tällä hetkellä viranomaisten näkemykset eläinsuojelurikosten käsittelystä vaihtelevat merkittävästi, vaikka arvioinnin tulisi olla yhdenmukaista koko Suomen alueella. Valvontaviranomaisten osaamistasossa ja tulkintalinjoissa esiintyvät erot heikentävät järjestelmän oikeudenmukaisuutta ja kansalaisten yhdenvertaista kohtelua. Erityisesti valvontaeläinlääkäreiden asiantuntemuksen tulee olla korkeatasoista eläinsuojeluasioiden käsittelyssä.

Lisäksi eläintenpitokiellon määrittämisen tulisi perustua useamman eläinlääkärin tai viranomaisen arvioon, jotta vältetään mahdolliset ylilyönnit. Virhearvio valvontatilanteessa voi johtaa kohtuuttomiin seuraamuksiin, kuten elinkeinotoiminnan päättymiseen, vaikka toiminta olisi ollut korjattavissa vaaditulle tasolle asianmukaisin toimenpitein.

Edellä mainituille toimenpiteille mahdolliset vaihtoehtoiset keinot?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Osuuskunta Maitomaa pitää tärkeänä, että eläinsuojelurikkomuksiin puututaan tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. Mikäli rikkomusta epäillään, tilalla tapahtuvaa valvontaa tulee lisätä, ja viranomaisten on seurattava säännöllisesti, tapahtuuko tilanteessa konkreettista parannusta ennalta määritellyn aikajanan puitteissa. Ennaltaehkäisevän työn kehittäminen on osuuskunnan näkökulmasta keskeistä. Eläintenpitäjälle tulisi kriisitilanteessa tarjota tueksi moniammatillinen tukitiimi sekä selkeä toimintasuunnitelma, joiden avulla apua voidaan antaa käytännön tasolla.

Mikäli eläinten hyvinvoinnin puutteet eivät selkeästi korjaannu annetusta tuesta huolimatta, eläintenpitäjää tulisi ohjata harkitsemaan hallittua yritystoiminnan lopettamista. Tällöin eläintenpitokielto tai muut seuraamukset voitaisiin mahdollisesti välttää. Eläintenpitäjälle on tarjottava riittävä tuki päätöksenteon tueksi ennen tilanteen kehittymistä eläinsuojelurikkomukseksi.

Osuuskunta katsoo, että viranomaisten ja tuottajaorganisaatioiden käyttöön tulisi mahdollisuuksien mukaan perustaa keskitetty rekisteri, josta voidaan tarkistaa voimassa olevat eläintenpitokiellot. Tämä parantaisi kieltojen valvottavuutta ja lisäisi läpinäkyvyyttä sidosryhmien keskuudessa.

Eläinsuojelurikkomusten ennaltaehkäisyä voidaan edistää myös kehittämällä eläintenpitäjien osaamista. Koulutusten ja ajantasaisen oppimateriaalin avulla voidaan varmistaa, että eläintenpitäjät tuntevat eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset ja lainsäädännön velvoitteet. Lisäksi Välitä Viljelijästä -verkoston tarjoamia varhaisen tuen palveluita tulisi hyödyntää matalalla kynnyksellä. Usein eläinsuojelurikkomusten taustalla on eläintenpitäjän oma jaksamisen heikkeneminen, kuten sairaus, päihdeongelmat tai uupumus. Eläintenpitäjän hyvinvoinnin tukeminen on keskeinen edellytys myös eläinten hyvinvoinnista huolehtimiselle.

Muita huomioita

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Eläinten hyvinvointi on keskeinen osa kestävää ja vastuullista elintarviketuotantoa. Eläinsuojelurikkomukset vaarantavat paitsi eläinten terveyden ja hyvinvoinnin, myös kuluttajien luottamuksen kotimaiseen alkutuotantoon. Ne heijastuvat koko elintarvikeketjun hyväksyttävyyteen ja vaikuttavat alan kestävyyteen sekä markkinoiden toimintaan. Tämän vuoksi on välttämätöntä ryhtyä toimenpiteisiin eläinsuojelurikkomusten ehkäisemiseksi ja valvonnan kehittämiseksi.

Eläinsuojelurikkomuksia voidaan tehokkaasti ehkäistä vahvistamalla ennakoivaa valvontaa. Varhainen puuttuminen mahdollistaa ongelmien korjaamisen ennen kuin ne johtavat vakaviin

rikkomuksiin. Valvonnan vaikuttavuuden parantamiseksi on tärkeää, että valvontaa suorittaville viranomaisille laaditaan yhtenäiset toimintamallit koko maan alueelle. Tämä edistää oikeudenmukaista ja tasapuolista kohtelua sekä parantaa valvonnan laatua ja luotettavuutta.

Valvontaviranomaisten tulee myös varmistaa, että eläinsuojelutarkastuksissa määrätyt korjaavat toimenpiteet on toteutettu ja että toiminta täyttää eläinten hyvinvointilain vaatimukset. Samalla on tärkeää, että valvonnassa osataan tunnistaa eläinten hoidon laiminlyöntien taustalla mahdollisesti vaikuttavat inhimilliset syyt, kuten mielenterveysongelmat tai päihdeongelmat. Näissä tilanteissa ensisijaisena toimenpiteenä tulee olla henkilön ohjaaminen asianmukaiseen hoitoon.

Eläinsuojelurikkomusten vaikutukset ulottuvat laajalle. Ne heikentävät kuluttajien luottamusta ja voivat vaarantaa koko elintarviketuotannon vastuullisuuden. Ongelmiin on puututtava avoimesti ja viivytyksettä. Jokaisella eläinten kanssa työskentelevällä tulee olla mahdollisuus ilmoittaa epäkohdista ilman pelkoa seuraamuksista.

Valvonnan resurssien riittävyys on keskeinen edellytys tehokkaalle toiminnalle.

Eläinsuojeluvalvontaan tulee kohdentaa lisää resursseja, ja eläinlääkäreiden rinnalle voidaan kouluttaa muita asiantuntijoita, kuten agrologeja. Lisäksi oikeusjärjestelmän toimijoilta – kuten juristeilta, tuomareilta ja poliiseilta – tulee edellyttää riittävää eläinsuojeluosaamista. Ruokaviraston tehtävänä on laatia valtakunnallinen ohjeistus eläinsuojelurikkomusten käsittelyyn, jotta toimintatavat ovat yhdenmukaisia koko maassa.

Eläinsuojelutarkastusten yhteydessä eläintenpitäjille tulee tarjota tukea esimerkiksi kunnaneläinlääkäriin tai tuotantoneuvojan toimesta. On tärkeää varmistaa, että henkilö saa tarvittavan avun tilanteen korjaamiseksi ja toimintansa kehittämiseksi. Samalla on huolehdittava siitä, että lomitusjärjestelmä säilyy ja että vaihtoehtoisia tukimuotoja kehitetään eläintenpitäjien jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi.

Kaikkien tuotantoeläinten kanssa toimivien tulee ymmärtää maatalouselinkeinon erityispiirteet ja sitovuus. Tämä tieto tulee sisällyttää koulutukseen ja sitä on täydennettävä työuran aikana eri sidosryhmissä. Eläinten hyvinvoinnin turvaaminen on yhteinen vastuu, joka kuuluu kaikille tuotantoeläinten kanssa toimiville henkilöille ja organisaatioille. Monialainen yhteistyö, avoimuus ja osaaminen ovat keskeisiä tekijöitä eläinsuojelun kehittämisessä.

Esitämme, että ministeriö ryhtyy toimenpiteisiin edellä esitettyjen kehitysehdotusten toteuttamiseksi osana kansallista eläinten hyvinvointistrategiaa.

Häkkinen Jaana
Osuuskunta Maitomaa

Murtola Sanni
Osuuskunta Maitomaa

